

شورای عالی حوزه علمیه

مرکز مدیریت حوزه علمیه خواهران دزفول

حوزه ی علمیه ام ایها

فتنه و راه های مقابله با آن

گرد آورندگان :

شبیم شادابی کیا

سمانه جلیلی

پروانه پور نصیری

تاریخ : پاییز

الحمد لله

چکیده:

موضوع این مقاله فتنه و راه های مقابله با آن است به واسطه اهمیت شناخت فتنه و فتنه گر و با توجه به اینکه انسان در تمام دوره های تاریخی چه به صورت شخصی و چه در اجتماع با معضل فتنه و فتنه گری رویا روست ، شیوه کار کتابخانه ای می باشد ، در نتیجه با بررسی موضوع فتنه از دیدگاه قرآن نهج البلاغه به شناخت فتنه و فتنه گرای و راه های مقابله با آن رسیدیم . ازجمله سببهای روی اوری به فتنه گری :

۱- کبر و سر کشی ۲- دنیا طلبی و دنیا گرایی ۳- عدم مخلوص در دین ۳ علم ۴ بصیرت ۵ رهبران حق

و از جمله راه های مقابله با فتنه : ۱ اخلاص ۲- تقوا ۳ علم ۴- بصیرت ۵- رهبران حق

کلید واژه ها :

فتنه، فتنه گر، راه های مقابله با فتنه، سبب فتنه گری .

فهرست مطالب

۵	فتنه چیست ؟ (فتنه در لغت)
۸	اسباب فتنه گری چیست ؟
۱۴	راه های نجات از فتنه
۱۸	چند نمونه از این تهاجم ها اشاره می شود
۲۱	روش برخورد با مردم در فتنه
۲۴	شیوه های برخورد با فتنه در نامه ای نهج البلاغه
۲۵	پاره ای از شگردها و روش های فتنه گران با استفاده از نمونه های تاریخی
۳۳	تکلیف در روزگار فتنه
۳۷	پیامدهای منفی و مثبت فتنه
۴۰	نظریه فتنه در قرآن

مقدمه

فتنه از جانب خدا ، ازمودن جامعه است به منظور خلوص و تطهیر صف مومنان از غیر مومنان ، همچنان که طلا را با گداختن خالص می کنند . اما فتنه از جانب بشر ، در افکندن آن ها به دام ابهام و تشویش است . به منظور انحراف و گمراهی آن ها و صد ماهی از آب گل الود جامعه . فتنه گاه از انگیزه ها و شرایط دورنی ، مانند دلبستگی به مال و زن و فرزند و کسان و خویشان نشئت می گیرد و گاه از شرایط درونی ، مانند در افتادن در دام اظهارات یا اقدامات انسان های کژ اندیش و بیمار دل . در هر دو حالت راه نجات عبارت است از : اخلاص ، تقوا ؛ علم ، بصیرت و پیروی از رهبران حق .

راه توبه به روی فتنه گر باز است و با توجه به انواع فراوان فریب جامعه و تشویش افکار عمومی ف پذیرش توبه فتنه گران منوط است به اعلام توبه ، اصلاح آنچه تباه ساخته اند و تبیین حقایقی که به خیانت در نظر مردمان تحریف کرده اند .

فتنه چیست ؟ (فتنه در لغت)

خلیل بن احمد فراهیری (متوفای ۱۷۵ ق) صاحب اولین کتاب علمی در فن لغت می گوید :

فتنه بر وزن متن به معنای سوزاندن چیزی است نظیر کلام خدای متعال که (یوم هم علی النار یفتنون) یعنی روزی که آنان بر آتش سوزانده می شوند . در زوایت آمده است که ((کان اصحاب النبی (ص) یفتنون بدینهم)) یعنی عذاب و شکنجه می شوند تا از دینشان باز گردند . پس مراد از فتنه ، در این گونه موارد عذاب است و از همین رو ، به جنگهای میان مردمان فتنه می گویند.

((علامه سعید خوری شر تونی)) در اقرب الموارد با توجه به تحقیقات گسترده ی قرون بعد ، بسیار کامل تر آورده است که :

مراد از فتنه ، سوزاندن و گرفتار کردن به شدت و سختی است (که همچون آتش می سوزاند) تا خالص را از ناخالص ، جدا و ممتاز کند . فتنه مصور است و مراد از آن آزمون و بتلا ، به گمراهی گماه ، کفر ، رسوایی ، عذاب و شکنجه و و سرانجام اختلاف میان مردم چه در دایره ارا و نظریات و چه در عرصه

همانا پس از من مردی بر شما چیده شود که گلویی گشاده دارد و شکمی فراخ و برون افتاده . بخورد هر چه یابد و بجوید آن چه نباید . اگر توانید ارا بکشید ، و نتوانیدش کشت . او شمارا فرمان دهد که مرا دشنام گوید و از من بینداری جوید . امام دشنام ، مرا دشنام دهید که برای من زکات است و برای شما نجات و اما بیزاری ، از من بیزاری مجوید که من بر فطرت مسلمانی زادم و در ایمان و هجرت از همه پیش افتادم .

یکی از ثمرات مثبت وقوع فتنه های اجتماعی در جامعه ای اسلامی این است که مرزهای مومنان راستین از مومنان زبانی و گفتاری جدا می شود . تا زمانی که فتنه ای رخ نداده است ، انسان گمان می کند همه ی افراد یک رنگ و یکدست اند . اما زمانی که فتنه و آزمایش اجتماعی بزرگی رخ می دهد ، صف ها جدا می شود .

فتنه ها همچل می مانند که ریز و درشت را از یکدیگر جدا می کنند . آن گاه معلوم می شود در زیر این خاکسترهای نرم و لطیف چه آتش های سوزانی نهفته بوده است و در زیر آن الفاظ زیبا و جذاب ، چه اراده های پلیدی پنهان بوده است و این یکی از بزرگترین خدمات فتنه جامعه ی اسلامی است . فتنه ، باطن گشا است ، باطن افراد را آشکار می کند . چه بسیا بر خود افراد نیز امور مشتبیه می شود و خود را انسان هایی خیر خواه و خوش طینت بدانند . اما ناگهان می بینید که بر اثر وقوع فتنه ای ، و بعضاً در آخرین امتحان ، همه ی داشته های خود را از دست می دهند و پرونده ی مردودی خود را تحویل می گیرند .

قرآن کریم می فرماید ایمان برخی از افراد ایمان حرفی و زبانی است بعد از ابتلای به فتنه است که معلوم می شود چه درجه ای از ایمان داشته اند :

برخی از مردم خدا را فقط با زبان می پرستند . همین که خیر به آنان برسد ، حالت اطمینان پیدا می کنند ، اما ارگ مصیبتی برای امتحان به آنان برسد ، دگرگون می شوند . به این ترتیب هم دنیا از دست داده اند وهم آخرت را و این همان خسران اشکار است .

یکی دیگر از پیا مدهای مثبت فتنه در جامعه اسلامی ، پختگی اجتماعی و سیاسی مردم است . اگر میزان حساسیت مردم در برابر مسائل اجتماعی و سیاسی را قبل وبعد از وقوع فتنه های مقایسه کنیم ، تفاوت چشم گیری در داوری ها و تحلیل های سیاسی خود و در شناخت دوست و دشمن ، ده ها درجه رشد کنند . اصولاً ملت هایی که در سختی ها و مصبت های بزرگ اجتماعی رشد می کنند ، در مقایسه با سایر

ملت ها از درک و شعور سیاسی و اجتماعی بسیار بالاتری برخوردارند . نوع نگاه آنان به حوادث اجتماعی و موضع گیری و تصمیم های سیاسی ، خیلی عمیق تر و حساس تر است . بر خلاف ملتی که به صورت یکنواخت در حال سپری کردن زندگی خود هستند و بعضاً ممکن است در ناز و نعمت هم به سر ببرند . چنین ملت هایی ممکن است در ناز و نعمت هم به سر ببرند . چنین ملت های ممکن است با اندک مصیبت و بلایی از هم فرو پاشد .

تجربه نشان داده است که مصیبت ها و سختی ها بیش از هر چیز دیگری می تواند استعداد های نهفته در وجود انسان را نمایان کند. در بلاها و مصیبت های سخت و طاقت فرسا است که به قول رودکی فصل و بزرگواری و سالاری نمایان می شود .

چوب عود زمانی می تواند آن بوی مطبوع خود را ظاهر سازد که آتش بگیرد . تا این سوزش نباشد ، چنان عطری هم در فضا پراکنده نمی شود و تا سوز درون نباشد سخن مطبوع و دلنشین هم شنیده نخواهد شد .

به تعبیر شهید مطهری شاهکارهایی که شبه پدید آورده است اغلب معلول دو عامل است : عشق و مصیبت

البته عشق هم زمان می تواند عامل پدید آمدن یک شاهکار شود که عاشق در فراق معشوق به سر ببرد وصال صورت نگیرد .

فتنه های اجتماعی نیز می تواند برای حیات اجتماعی و سیاسی یک ملت چنین نتیجه ای داشته باشد . ملت هایی که در طول تاریخ از ماندگاری و قدرت بیشتری برخوردار بوده اند ، عموماً ملت های رنج کشده و مصیبت زده بودند . شاید بتوان گفت یکی از دلایل قدرت جهانی یهودیان در دوران حاضر همین بوده است که اینان توانسته اند در طول تاریخ چند هزار ساله خود ، از کوران حوادث سهمگین عبور می کنند و هویت و حدت و همگرایی خود را نه فقط از دست ندهد ، که تقویت هم کنند .^۹

(۹) موج فتنه از جمل تا جنگ نرم : احمد حسین شریفی - ناشر : انتشارات کانونه اندیشه جوان -

نظریه فتنه در قرآن

از آیات قرآن چنین استنباط می گردد که همکاری سه گروه موجب فتنه می گردد : منافقان ، هوا پرستان قدرت طلب و مخالفان ایدئولوژیک اثبات این نظریه مبتنی برچند نظریه قرآنی است :

الف : مخالفان ایدئولوژیک انقلاب اسلامی پیوسته بر ای شکست انقلاب اسلامی و فرو پاشی آن مصمم هستند . قرآن بارها مومنین را بر این آسیب هشدار می دهد. بسیاری از یهودیان و مسیحیان دوست دارند شما را بعد از ایمان به کفر بکشانند . آن ها اگر به کفر مومنان موفق نشوند لاقبل برای گمراهی مومنان تلاش می کنند : ((ودت طائفه من اهل الکتاب لو یظلو نکم - آل عمران - ۶۹)) گروهی از اهل کتاب دوست دارند شما گمراه شوید .

مخالفان ایدئولوژیک همواره در کمنگاه مومنان نشسته اند تا آنان را از راه خدا منحرف کنند و آنان را به کجراه رهبری نمایند :

ای اهل کتاب چرا کسی را که ایمان آورده است از راه خدا منحرف می کنید و به دنبال کثری راه خدایید ؟ آل عمران - ۹۹

آن ها تا جایی پیش رفتند که حتی انتظار داشتند پیامبر (ص) نیز از ایدئولوژی آن ها تبعیت کند .

یهود و نصاری از تو راضی نمی شوند مگر از کیش آن ها پیروی کنی / بقره - ۱۲۰

به همین جهت خداوند به مومنان تذکر می دهد که مرز بین خود و مخالفان ایدئولوژیک را حفظ کنید .

ای مومنان غیر خودتان را هم راز و هم سر مگیرید . آنان از هیچ نابکاری در حق شما خودداری نمی کنند . آن ها آرزو دارند شما به سختی افکنده شوید . دشمنی از کلامشان آشکار شده است و دشمنی درونشان بیش از دشمنی در کلامشان هست / آل عمران - ۱۱۸

قرآن به صراحت اعلام می کند اگر از غیر خودی ها پیروی کنید و از آن ها حرف شنوی داشته باشید دچار ارتداد و مبتلا به انقلاب مرتجعانه خواهید شد .

ای کسانی که ایمان آورده اید اگر گروهی از کسانی که به آن ها کتاب داده شده است را اطاعت کنید شما را بعد از ایمانتان به کفر بر می گردانند / آل عمران - ۱۰۰

ایمان آورند گان اگر از کافر پیروی کنید آن ها شما راه به تهقر وا می دارند در نتیجه انقلاب زیانباری
خواهید کرد / آل عمران - ۱۴۹

ایات فراوانی در قرآن هست که اراده ی مخالفان ایدئولوژیک و مرزبندی با آن ها را تذکر می دهد .
بنا براین آیات ، مخالفان ایدئولوژیک انقلاب اسلامی خواستار رجعت و گمراهی و کفر مومنان و
پیروی از خود و انقلاب قهقرایی می باشند .

منافقان نیز در صدد ضربه به انقلاب اسلامی و فتنه در بین مومنان هستند .

منافقان اگر با شما بیرون آمده بودند ، جز فساد در میان شما نمی افزودند و بین شما اختلاف می
انداختند . در پی فتنه جویی برای شما بودند و آن ها بین شما جاسوسانی دارند . خداوند به ظالمین آگاه
است . در حقیقت بیش از این به دنبال فتنه جویی بودند و کارها را برای تو وارونه ساختند .^{۱۰}

۱۰) نظریه فتنه : تألیف روح اله حسینیان - انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی - ۱۳۸۹

فهرست منابع :

۱- قرآن و نهج البلاغه

۲- حسینیان ، روح الله ، نظریه فتنه ، انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی - ۱۳۸۹

۳- شریفی ، احمد حسین - موج فتنه ، انتشارات کانون ، اندیشه جوان ، چاپخانه مجاب -

۱۳۸۹

۴- محدثی - جواد ، درس هایی از نهج البلاغه انتشارات بنیاد پژوهش های اسلامی - ۱۳۸۹

۵- موسسه فرهنگی قدر ولایت ، فتنه و فتنه گران ، ۱۳۸۰

۶- در آمدی بر فتنه و رهایی از آن ، پدید آورنده ها : حلم زاده ، علی رضا- علوم سیاسی ،

مطالعات راهبردی بسیج ، پاییز ۱۳۸۸

۷ - شیوه های برخورد با فتنه در نامه ۱۸ نهج البلاغه . پدید آورنده ها : فروزش ، سجاد ، فقه و

اموال ، مبلغان ، فروردین ۱۳۹۱